

ASIANOMISTAJAN PYSYVÄISSUOSTUMUSLOMAKE VARKAUS- JA NÄPISTYSRIKOKSIA VARTEN

Timo Mattila

03/2019

Tiivistelmä

Tekijä	Tutkinto
Timo Mattila	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Asianomistajan pysyväissuostumuslomake varkaus- ja näpistysrikoksia varten	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Jenna-Lotta Perkiökangas & Lauri Haapaniemi	Toiminnallinen opinnäytetyö
Tiivistelmä Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on luoda asianmukainen ja toimiva asianomistajan pysyväissuostumuslomake varkaus- ja näpistysrikoksia varten. Lomakkeen kohderyhmäksi asettuu Mikkelin kauppakeskusten yritykset, joihin kohdistuu runsaasti näpistysrikoksia. Lomakkeen tarkoituksena on helpottaa ja nopeuttaa Mikkelin rikostutkijoiden työskentelyä, sillä näpistysrikokset ovat nousseet Mikkelisissä vuosien 2017 - 2018 välisenä aikana. Opinnäytetyöllä on tarkoituksena kertoa lukijalle mikä on asianomistajan pysyväissuostumus ja mitä asioita asianomistajalta täytyy kysyä ja selvittää, ennen kuin pysyväissuostumus voidaan tehdä. Asianomistajalta selvitettävien asioiden lisäksi opinnäytetyössä perehdytään poliisin suorittamaan esitutkintaan, varkaus- ja näpistysrikoksiin sekä lopuksi kuvataan produktin eri vaiheet. Lisäksi opinnäytetyössä nostetaan esille laki sakon ja rikesakon uudistuksesta ja pohditaan kuinka se vaikuttaa poliisien työntekoon. Lakimuutos astuu voimaan 1.6.2019. Opinnäytetyön tietoperustan kasaamiseen on käytetty oikeusdogmatiikkaa eli lainoppia. Vaikka opinnäytetyön produkti on rajattu lomakkeen tekemiseen, sen lähettämiseen, keräämiseen ja taltioimiseen on suunniteltu jatkotoimenpiteet. Työssä on mietitty myös, kuinka produktia voisi mahdollisesti kehittää.	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
30+1	maaliskuu 2019
Avainsanat	
Asianomistaja, pysyväissuostumus, varkaus, näpistys	

SISÄLLYS

LYHENNELUETTELO

1	JOHDANTO	3
2	POLIISIN SUORITTAMA ESITUTKINTA	5
	2.1 Ilmoitus ja alkutoimenpiteet.....	6
	2.2 Oikeushenkilön edustajan kuulustelu.....	7
	2.3 Rikoksesta epäillyn kuulustelu.....	7
3	ASIANOMISTAJAN PYSYVÄISSUOSTUMUSLOMAKKEESSA HUOMIOITAVAT ASIAT	9
	3.1 Asianomistajana luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.....	9
	3.2 Virallisen syytteen alaiset ja asianomistajarikokset.....	10
	3.3 Summaarinen sakkomenettely.....	11
	3.3.1 Rikesakkomääräys (RIM).....	12
	3.3.2 Sakkomääräys (SAM).....	12
	3.3.3 Sakkovaatimus (SAV).....	12
	3.3.4 Rangaistusvaatimus (RAV).....	13
	3.3.5 Rangaistuspääräys (RAM).....	13
	3.3.6 Laki sakon ja rikesakon muutoksista.....	14
	3.4 Asianomistajan yksityisoikeudelliset vaatimukset.....	15
	3.5 Kirjallinen menettely.....	17
	3.6 Sovittelu.....	19
4	VARKAUS- JA NÄPISTYSRIKOKSET	21
	4.1 Anastaminen.....	21
	4.2 Varkaus.....	21
	4.3 Näpistys.....	22
5	PRODUKTIN KUVAUS	23
	5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	23
	5.2 Produktin idea.....	23
	5.3 Produktin suunnittelu ja levittäminen.....	24
	5.4 Produktin toteutus ja ongelmat.....	24
	5.5 Produktin testaus ja tarkistus.....	25
	5.6 Produktin kerääminen ja tallentaminen.....	25
6	POHDINTA	26
	LÄHTEET	28
	LIITTEET	

LYHENNELUETTELO

ETL Esitutkintalaki

HE Hallituksen esitys

Ky Kommandiittiyhtiö

Oy Osakeyhtiö

PL Suomen perustuslaki

PoL Poliisilaki

ROL Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa

YTJ Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä

1 JOHDANTO

Näpistysrikokset ovat nousseet Mikkelissä vuoden 2017 ja 2018 välisenä aikana. PolStat ohjelman mukaan näpistyksiä oli 483 kappaletta vuonna 2017, kun taas vuonna 2018 niitä oli 531. Varkausrikokset ovat pysyneet lähestulkoon samana kyseisinä vuosina. (PolStat.) Näpistysrikoksien kasvun myötä, valitsin toiminnallisen opinnäytetyöni aiheeksi luoda Mikkelin rikostutkintaan toimivan ja asiallisen asianomistajan pysyväissuostumuslomakkeen, joka helpottaa ja nopeuttaa Mikkelin rikostutkijoiden työskentelyä erityisesti varkaus- ja näpistysrikoksissa.

Sain idean opinnäytetyöstäni työskennellessäni vuosien 2018 – 2019 välisenä aikana Mikkelin rikostutkinnassa. Mikkelin rikostutkinnassa ei pysyväissuostumuksia ole, joten tästä syystä koin aiheen tärkeänä ja tarpeellisena. Aiheeni on lisäksi ajankohtainen, sillä näpistysrikokset ovat tilastojen mukaan nousseet. Mikkeliin tulee jatkuvasti lisää uusia yrityksiä kauppakeskuksiin ja tämä voi osaltaan vaikuttaa näpistysrikosten kasvuun.

Lomakkeen tarkoitus on tehostaa rikostutkijoiden työntekoa. Lomakkeen ansiosta asianomistajille ei tarvitse soittaa tai pyytää heitä kuulusteluihin, ellei siihen koeta olevan erityistä tarvetta. Tarkoituksenmukaisen ja toimivan lomakkeen ansiosta tutkijoiden työskentelyyn saadaan jouhevuuutta ja sivutuotteena esitutkinnan määräaikoja voidaan saada pienennettyä. Lomakkeen luomisen kantavana ideana on myös yksinkertaistaa työntekoa rikostutkinnassa.

Antamalla pysyväissuostumuksen, asianomistaja helpottaa omaa rooliaan rikosprosessissa. Pysyväissuostumus säästää myös heidän aikaansa ja parhaassa tapauksessa nopeuttaa poliisin suorittamaa esitutkintaa. Asianomistaja voidaan useimmiten opinnäytetyöni produktilla jättää rikosprosessissa kuulematta heidän kerrottuaan suostumuksensa ja vaatimuksensa. Tekemäni asianomistajan pysyväissuostumuslomake on opinnäytetyöni liitteenä.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda toimiva, visuaalisesti selkeä ja helppokäyttöinen lomake. Lomakkeen kohderyhmänä on yritykset, joihin kohdistuu runsaasti näpistysrikoksia. Lomakkeen visuaalinen ilme on mietitty kohderyhmää ajatellen ja lomake on pyritty pitämään yksinkertaisena ja helposti ymmärrettävänä.

Aiheeni on rajattu lomakkeen tekemiseen ja sen selvittämiseen, mitä asioita asianomistajalta täytyy selvittää ja kysyä, ennen kuin tämä voidaan jättää esitutkinnassa kuulematta. Ensimmäisenä tavoitteena on aluksi saada lomake toimimaan Mikkelin keskustan kauppakeskuksissa. Toissijaisena tavoitteena on lomakkeen hyödyntäminen myös muihin Mikkelin kauppoihin ja yrityksiin. Lisäksi olen suunnitellut lomakkeen jakelun, vaikka sen käytännön toteutus tapahtuukin vasta valmistumiseni jälkeen.

2 POLIISIN SUORITTAMA ESITUTKINTA

Poliisilain 1 luvun 1 § (22.7.2011/872) mukaan määritellään, mitkä ovat Suomen poliisille kuuluvat tehtävät. Näitä tehtäviä ovat muun muassa oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen lisäksi rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen (PoL 1:1§). Suomen poliisin toiminta tulee Suomen perustuslain (11.6.1999/731) mukaan aina perustua lakiin ja asetuksiin (PL 1:2 §). Selvittäessä rikoksia käynnistetään esitutkinta, joka perustuu esitutkintalakiin (Rantaeskola 2014, 27).

Esitutinnan käsitettä ei ole määritelty laissa, mutta esitutkinta kuitenkin voidaan määritellä prosessiksi, jonka tarkoitus on hankkia selvitystä siitä, onko epäilty teko rikos. Asia valmistellaan esitutkinnassa siten, että se voidaan mahdollisesti saattaa syyttäjän syyteharkintaan ja sitä kautta aina pääkäsittelyyn asti. Esitutinnan suorittamisella on iso merkitys rikosprosessissa, koska esitutkinnassa hankitaan ja järjestetään myöhemmissä rikosprosessin vaiheissa tarvittava todistusaineisto. (Helminen ym. 2014, 18.)

Esitutkinta on yksi osa rikosprosessia. Rikosprosessia kutsutaan menettelyksi, joka on säädetty laissa. Rikosprosessin tarkoituksena on selvittää, onko rikos tapahtunut ja kuka siihen on mahdollinen syyllinen sekä toteuttaa rangaistusvastuu. Kokonaisuudessaan rikosprosessi koostuu esitutkinnasta, syyteharkinnasta, oikeudenkäynnistä ja rangaistuksen täytäntöönpanosta. (Helminen ym. 2014, 17-18.)

Esitutkintalakiin (22.7.2011/805) on määritelty poliisin suorittama esitutkinta ja sen sisältö. Esitutkintalakia kutsutaan esitutinnan toimittamista koskevaksi yleislaiksi, jossa sen säännökset määrittävät epäillyn rikoksen oikeudellista selvittämistä. (Rantaeskola 2014, 27.) Esitutkintalakiin on määritelty, kuinka esitutkinta suoritetaan ja mitä se pitää sisällään. Kun esitutkinta on saatu päätökseen, siitä kasataan esitutkintapöytäkirja, jos sitä tarvitaan asian jatkokäsittelyä varten. (ETL 9:6 §.)

Rikoksen tapahduttua se tulee selvittää tarvittavalla laajuudella. Esitutkintalain 1 luvun 2 § määrittelee esitutkinnassa selvittävät asiat seuraavasti:

Esitutkinnassa selvitetään:

1) asian laadun edellyttämällä tavalla epäilty rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä saatu hyöty, asianosaiset sekä muut syyteharkintaa ja rikoksen johdosta määrättävää seuraamusta varten tarvittavat seikat;

2) mahdollisuudet rikoksella saadun omaisuuden palauttamiseksi ja rikoksen johdosta tuomittavan menettämisseuraamuksen tai asianomistajalle tulevan vahingonkorvauksen täytäntöönpanemiseksi;

3) asianomistajan yksityisoikeudellinen vaatimus, jos hän oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 3 luvun 9 §:n nojalla on pyytänyt syyttäjää ajamaan hänen vaatimustaan; ja

4) suostuuko asianomistaja ja aikooko rikoksesta epäilty suostua asian käsittelemiseen käräjäoikeudessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5a luvussa tarkoitettussa kirjallisessa menettelyssä. (Eml.)

2.1 Ilmoitus ja alkutoimenpiteet

Kun esitutkintaviranomaiselle ilmoitetaan rikos tai tapahtuma, jota ilmoittaja epäilee rikokseksi, on esitutkintaviranomaisen kirjattava siitä viipymättä asianmukainen ilmoitus (ETL 3:1 §). Rikosilmoituksen kirjaamisen kynnys on hyvin matala. Kirjaamisen syyksi riittää, että ilmoittaja pystyy yksilöimään tarvittavat tosiseikat, joiden hän epäilee toteuttavan rikoksen tunnusmerkit. Ilmoittajan täytyy kyetä kertomaan tapahtumankulku kohtuullisella tarkkuudella tiettyyn paikkaan ja aikaan. Ilmoittajan ei tarvitse osata yksilöidä rikosnimeä eikä nimetä rikoksesta epäiltyä. (Tolvanen & Kukkonen 2011, 52.)

Esitutkintaviranomaisen täytyy suorittaa esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty. Esitutkintalain kolmannen luvun 3 § mukaan, ennen esitutkinnan aloittamista esitutkintaviranomaisen on tarvittaessa selvitettävä 1 momentissa tarkoitettuun rikosepäilyyn liittyvät seikat erityisesti siten, ettei ketään aiheettomasti aseteta rikoksesta epäillyn asemaan ja että asian sitä edellyttäessä voidaan tehdä 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettu ratkaisu esitutkinnan toimittamatta jättämisestä. (ETL 3:3 §.)

Tutkinnanjohtaja tarvittaessa päättää siitä, toimitetaanko esitutkinta ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä. (ETL 3:3 §.)

2.2 Oikeushenkilön edustajan kuulustelu

Oikeushenkilön edustajan kuulustelussa riittää, että mainitaan kuultavan nimi ja hänen asemansa yhtiössä. Tarvittaessa kirjataan myös muu edustus oikeuden peruste. Osoitetiedot ja syntymäaika voidaan tarvittaessa kirjata kuulustelun henkilötietolehdele, jos se henkilön yksilöinnin vuoksi on tarpeen. (Poliisihallitus 2014, 11.)

Kuulusteluun kirjataan asianomistajan ns. prosessiosoite eli osoite ja paikka, johon haaste toimitetaan. Apuna voidaan käyttää esimerkiksi kaupparekisteritietoja, Patentti – ja rekisterihallituksen ylläpitämää YTJ-järjestelmää tai Virre-järjestelmää. (Poliisihallitus 2014, 11.)

Oikeushenkilöstä selvitetään yhteisön nimi ja mahdollinen yhtiömuoto ja ne henkilöt, jotka toimintaa harjoittavat. Yhtiömuoto tulee selvittää asianomistajakuulusteluissa. Oikeushenkilön virallinen nimi, toisin sanottuna toiminimi usein ilmaisee toimintamuodon (Oy, Ky jne.). Osakeyhtiöstä tulee selvittää, onko yhtiö rekisteröity. Toiminimi ei ole asianomistaja, vaan asianomistajaksi merkitään luonnollinen henkilö, joka omistaa toiminimen esim. Jarkko Mäkelä ”Tmi Jarkko Mäkelä” omistajana. Yksityisen elinkeinoharjoittajan tai verotusyhtymän toiminimeä ei siis ainoastaan merkitä asianomistajaksi. (Poliisihallitus 2014, 11.)

Oikeushenkilöllä elinkeinoharjoittajana on aina toiminimi, joka täytyy merkitä kansilehdelle siinä muodossa kuin se on kaupparekisterissä. Toiminimi pitää sisällään tiedon oikeushenkilön muodosta, joita on esimerkiksi avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, julkinen osakeyhtiö, asunto-osakeyhtiö, osuuskunta, asunto-osuuskunta, rekisteröity yhtiö, säätiö, asumisoikeusyhdistys yms. Oikeushenkilöstä täytyy selvittää ne henkilöt, joilla on oikeus edustaa kyseistä oikeushenkilöä. (Poliisihallitus 2014, 11.)

2.3 Rikoksesta epäillyn kuulustelu

Esitutkinnassa henkilöä kuulustellaan rikoksesta epäiltynä silloin, kun on syytä epäillä hänen syyllistyneen rikokseen. Rikoksesta epäillyllä ei ole velvollisuutta myötävaikuttaa sen rikosasian selvittämiseen, josta häntä esitutkinnassa epäillään. Kuulustelussa on otettava lähtökohdaksi ilmoitetun tai ilmi tulleen rikoksen tunnusmerkistö. Kuulustelun yhteydessä on myös selvitettävä, voisiko teko mahdollisesti täyttää jonkin vaihtoehdoisen rikoksen tunnus-

merkistön. Rikoksen tunnusmerkistön kannalta asiaosaisten ja mahdollisen todistajan kuulustelussa täytyy keskittyä riidanalaisiin tai epäselviin seikkoihin. (Poliisihallitus 2014, 11-12.)

Jos kuulustelujen jälkeen havaitaan ristiriitaisuuksia epäillyn, asianomistajan ja todistajien kertomuksissa on suoritettava tarvittavat uudelleen kuulustelut. Eteenkin rikoksesta epäillyn kuulusteluissa tulee huomioida, että hän saa jo esitutkinnan aikana mahdollisuuden lausua kaikkea häntä vastaan esitetystä näytöstä sekä kirjallisista todisteista. Tutkinnan järjestämiseen liittyvät käytännön syyt voivat myös puoltaa näkemysten selvittämistä ennen loppulautsuntomenettelyä. (Poliisihallitus 2014, 12.)

Kuulustelukertomus täytyy kirjata niin, että se on selkeä ja johdonmukainen. Suurissa jutuissa voidaan ensin kirjata epäillyn kertomus vapaalla kerronnalla, jonka jälkeen voidaan tehdä täydentäviä ja tarkentavia kysymyksiä. Jos rikoksesta epäiltyä kuulustellaan useista eri rikoksista tai rikossarjasta, täytyy eri asiat erottaa kuulustelussa toisistaan esimerkiksi väliotsikoilla tai viittaamalla jokaisen rikoksen kohdalla rikosilmoitus numeroon. (Poliisihallitus 2014, 12.)

Rikoksesta epäilty joudutaan kuulemaan esitutkinnassa varkaus- ja näpistysrikoksissa, vaikka kauppaliikkeellä olisikin pysyväissuostumus. Jos kauppaliikkeellä on pysyväissuostumuksessa kirjattu suostumus sakkomenettelyyn, voi poliisi antaa rikosentekijälle paikan päällä sakon. Poliisi voi kuulustella epäillyn myös paikan päällä, joka parhaassa tapauksessa helpottaa rikostutkijoiden työskentelyä. Poliisin ensipartion suorittama epäillyn kuulustelu voi myös nopeuttaa pöytäkirjojen kasaamista, koska tällöin rikostutkijan ei tarvitse pyytää rikoksesta epäiltyä henkilöä myöhemmin kuulusteluun.

3 ASIANOMISTAJAN PYSYVÄISSUOSTUMUSLOMAKKEESSA HUOMIOITAVAT ASIAT

Asianosaisella on velvollisuus saapua esitutkintaan, jos on syytä olettaa, että henkilöltä saadaan selvitystä rikoksesta tai jos hänen läsnäolonsa esitutkintatoimenpidettä suoritettaessa on muuten tarpeen rikoksen selvittämiseksi. Hän on velvollinen saapumaan esitutkintaviranomaisen lähettämästä kutsusta lähimpään tarkoitukseen sopivaan toimipaikkaan tai muun esitutkintaviranomaisen vastaavaan paikkaan. Kutsussa asianosaiselle on ilmoitettava tutkittavana oleva rikos ja hänen asemansa esitutkinnassa. (ETL 6:1.)

Jotta asianomistaja voidaan esitutkinnassa jättää kuulematta, määrittelee esitutkintalain 7 luvun 2 § asianomistajan kuulustelurajoitukset seuraavasti:

Asianomistaja, jolla ilmeisesti ei ole tutkittavaa asiaa selventäviä tietoja, voidaan jättää esitutkinnassa kuulustelematta, jos hän on rikosilmoituksen tehdessään tai muussa yhteydessä ilmoittanut syytteestä päättämistä ja oikeuden käyntiä varten tarvittavat seikat. Asianomistajan kuulusteleminen voidaan jättää tämän omasta ilmoittautumisesta tapahtuvaksi, jos asian laatu asianomistajien suuren lukumäärän tai muun vastaavan syyn vuoksi sitä edellyttää. (Eml.)

Asianomistajan pysyväissuostumus tarkoittaa siis sitä, että asianomistaja voidaan jättää esitutkinnassa kuulematta edellyttäen, että asianomistaja on antanut tarvittavat tiedot esitutkintaviranomaiselle, kuten suostumuksensa ja vaatimuksensa rikosasiassa. Pysyväissuostumus ei kuitenkaan ole automaatio siitä, että asianomistaja voidaan jättää kuulematta esitutkinnassa, koska asianomistajaa voidaan joutua kuulustelemaan tutkittavana olevaan asiaan joka tapauksessa, jos rikosasia niin vaatii.

Hyvä esimerkki, kuinka asianomistaja on antanut suostumuksensa ja vaatimuksensa poliisiviranomaiselle, on pysyväissuostumuslomake. Lisäksi pysyväissuostumus soveltuu hyvin tilanteisiin, joissa asianomistajalla ei ole havaintoja tapahtumien kulusta.

3.1 Asianomistajana luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö

Asianomistaja on joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Oikeudellisessa kielenkäytössä luonnollisella henkilöllä tarkoitetaan yksityistä ihmistä. Luonnollinen henkilö voi

saada nimiinsä oikeuksia tai tulla velvoitetuksi. Tätä kutsutaan oikeustoimikelpoisuudeksi, eli luonnollinen henkilö on oikeustoimikelpoinen. Luonnollisen henkilön oikeuskelpoisuus alkaa syntymästä ja päättyy kuolemaan. (Saarnilehto 2018, 28.)

Julkisoikeudellisia ja yksityisoikeudellista yhteisöä voidaan kutsua oikeushenkilöksi, jos oikeusjärjestys on tunnustanut tälle oikeuskelpoisuuden ja oikeustoimikelpoisuuden. Julkisoikeudelliset oikeushenkilöt voidaan jakaa yhteisöihin, esimerkiksi valtioon ja kuntaan. Oikeushenkilöt voidaan jakaa myös laitoksiin, joihin kuuluu esimerkiksi Kansaneläkelaitos (KELA) ja Suomen pankki. Yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt voidaan jakaa muun muassa säätiöihin, yhtiöihin ja yhdistyksiin. Säätiöt ovat määrättyyn tarkoitukseen erotettuja omaisuusmassoja eikä ne perustu henkilöiden yhteenliittymiseen. Yhtiöihin kuuluu esimerkiksi kommandiittiyhtiö ja avoin yhtiö sekä erilaiset osakeyhtiöt, kuten julkinen ja yksityinen osakeyhtiö. Yhdistykset pystytään jakamaan taloudellisiin ja aatteellisiin yhdistyksiin. (Saarnilehto 2018, 29-30.)

Hallintoprosessissa oikeushenkilöä edustavat sen toimielimet, joille puhevallankäyttö on uskottu. Puhevallan käytöstä on päätetty esimerkiksi yhtiöjärjestyksessä tai yhdistyksen säännöissä. Puhevalta voi siten kuulua esimerkiksi yhdistyksen hallitukselle tai yhtiön toimitusjohtajalle. (Mäenpää 2017, 247.)

3.2 Virallisen syytteen alaiset ja asianomistajarikokset

Ensisijainen syyteoikeus on nykyisin syyttäjällä. Asianomistajalla ei ole oikeutta nostaa syytettä ennen kuin syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta. Asianomistajalla on oikeus kuitenkin yhtyä syyttäjän ajamaan syytteesen syyteasian yhteydessä. (HE 82/1995.) Syyttäjän syyteoikeus ei ole rajoittamaton, eikä hänellä ole kaikissa asioissa syyttämispakkoa. Joissain tapauksissa syytteen nostamiselle on asetettu erityisiä ehtoja, jossa syyttäjä voi määrättyin edellytyksin jättää syytteen nostamatta. (Jokela 2018, 262.)

Suuri osa Suomessa tapahtuneista rikoksista on virallisen syytteen alaisia rikoksia. Poliisi voi tutkia virallisen syytteen alaisia rikoksia ja syyttäjä voi syyttää niistä, vaikka asianomistaja ei vaatisikaan asiassa rangaistusta. Poliisi voi ottaa tutkittavakseen asianomistajarikoksen vain siinä tapauksessa, että asianomistaja vaatii rikoksesta epäillylle rangaistusta. Asianomistaja voi peruuttaa rangaistusvaatimuksensa kesken esitutinnan, jolloin poliisi lopettaa asian tutkimisen. (Poliisi.fi 2018.)

Jako virallisen syytteen alaisiin rikoksiin ja asianomistajarikoksiin otettiin Suomen oikeuskäytännössä käyttöön rikoslain myötä vuonna 1889. Rikoslain ilmenee kaikki ne rikokset, joista syyttäjä ei voi nostaa syytettä ilman asianomistajan syyttämispyyntöä. Myöhemmin on asianomistajarikoksien joukkoon kuuluviksi määrätty paljon useita rikoksia esimerkiksi näpistys. Asianomistajarikosten määrä on ollut Suomessa suurempi kuin monissa muissa Euroopan maissa. Rikoksen määräämiseen asianomistajarikokseksi on esimerkiksi voinut vaikuttaa rikoksen vähäisyys, asianomistajalle julkisuuteen tulosta aiheutuva haitta tai asianomistajan suhtautumisen merkitys teon rangaistavuudelle. Lisäksi on katsottu, että rikosten sovittelu toimii parhaiten asianomistajarikoksissa. (Jokela 2018, 263.)

3.3 Summaarinen sakkomenettely

Sakkomenettely tarkoittaa tuomioistuinjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan sakkoasian summaarista käsittelyä ja sen ratkaisemista sähköisessä järjestelmässä. Menettelyn edellytyksenä on se, että asianomistaja ja rikoksesta epäilty, molemmat suostuvat asian käsittelyyn sakkomenettelyssä. Summaarinen sakkomenettely tarkoittaa, että se on täysimittaista oikeudenkäyntiä nopeampi ja suppeampi. (Syyttäjälaitos 2016.)

Sakkomenettelyssä voidaan antaa sakko (rikesakkomääräys, sakkomääräys ja rangaistusmääräys) teoista, joissa laissa säädetty enimmäisrangaistus on enintään kuusi kuukautta vankeutta. Sakon ohessa voidaan määrätä rikoksen tekijän saavutettu rikoshyöty menettämisseuraamukseen, mutta enintään kuitenkin 1000 euroon asti. (Syyttäjälaitos 2016.)

Oikeusministeriö (2017, 17) kertoo Sakkomenettelyn soveltamisalan laajentamisen lausuntotiivistelmässä seuraavaa:

Sisäministeriö pitää perusteltuna ja kannatettavana, että tuomioistuimien resursseja kohdennettaisiin ensisijaisesti vaativimpien rikosasioiden käsittelyyn ja selviä sekä yksinkertaisia asioita voitaisiin, perustuslakivaliokunnan näkemykset ja asianosaisten oikeusturvanäkökohdat huomioiden, käsitellä tuomioistuimen ulkopuolisessa sakkomenettelyssä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan useat sinänsä yksinkertaiset ja selvät rikosasiat edellyttävät nykyisellään käsittelyketjua, johon osallistuvat esitutkintaviranomainen, syyttäjä ja tuomioistuin. Rajavartiolaitos, joka kuuluu sisäministeriön hallinnonalaan, on jo aiemmin lausunut oikeusministeriön arviomuistiosta oikeusprosessien keventämiseksi ja tuolloin esittänyt harkittavaksi sakkomenettelyn käyttöalan laajentamista. (Eml.)

3.3.1 Rikesakkomääräys (RIM)

Esitutkintaviranomainen voi antaa rikesakkomääräyksen, eli kiinteän sakkorangaistuksen teosta, joka on säädetty rangaistavaksi laissa rikesakkorikkomuksista. Jotta rikesakkomääräys voidaan antaa, täytyy rikoksesta epäillyn tunnustaa teko ja luopua suullisesta käsittelystä sekä suostua sakkomenettelyyn ja hyväksyä sakkoseuraamus. (Syyttäjävirsto, 2016.)

Rikesakkomääräyksen antaa poliisiviranomainen lain sakon ja rikesakon määräämisestä (27.8.2010/754) mukaan 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Rikesakkomääräyksessä tulee ilmetä 8 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi selostus rikesakkomääräyksen saaneelle rikkomuksesta mahdollisesti muista aiheutuvista seuraamuksista, kuten ajokiellosta. Lisäksi selostus siitä, miten rikesakkomääräystä tulee vastustettaessa menetellä ja miten asiaa tällöin käsitellään. (Laki sakon ja rikesakon määräämisestä 3:16 §.)

3.3.2 Sakkomääräys (SAM)

Poliisiviranomaisen antama sakkomääräys voi olla enintään 20 päiväsakon suuruinen sakkorangaistus. Sakkomääräys voidaan nykyään antaa suurimmasta osasta näpistyksistä ja liikenne rikoksista. Sakkomääräyksen voi antaa muutkin viranomaiset, kuten rajavartija, erätarkastaja tai tullimies. Sakkomääräys voidaan antaa, kun rikoksesta epäilty tunnustaa teon, suostuu sakkomenettelyyn, luopuu oikeudesta suulliseen käsittelyyn ja hyväksyy sakkoseuraamuksen. (Syyttäjälaitos 2016.)

Lisäksi lain ja rikesakon määräämisestä 1 luvun 3 §:n 2 momentissa säädetään rikoslajit ja lait, joiden rikkomisesta voidaan määrätä sakkomääräys. Niistä yleisimpiä ovat poliisille rikoslain 23 luvun 3 § näpistys ja rikoslain 23 luvun 10 § (19.12.1889/39) liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Jos epäillyn rikkomuksesta seuraa yli 20 päiväsakon suuruinen rangaistus tai rikkomus, joka ei löydy lain sakon ja rikesakon määräämisestä 1 luvun 3 §:n soveltamisalasta, poliisi kirjoittaa epäillylle sakkovaatimuksen, sakkomääräyksen sijaan, joka menee syyttäjälle vahvistettavaksi. (Laitinen 2017 18.)

3.3.3 Sakkovaatimus (SAV)

Sakkovaatimus annetaan epäillylle rikoksesta, jossa poliisilla ei ole toimivaltaa määrätä sakkomääräyksellä sakkorangaistusta. Sakkovaatimus annetaan myös silloin, kun rikoksesta

epäilylle vaaditaan teosta yli 20 päiväsakon kokoista rangaistusta, jolloin sakkovaatimus siirtyy syyttäjän käsiteltäväksi. Sakkovaatimus voidaan antaa myös silloin, kun rikoksesta epäilty on pyytänyt päiväsakon rahamäärän muuttamista, eli rikoksesta epäilty ja poliisi ovat erimieltä epäillyn tuloista. Epäilyllä on tällöin mahdollisuus toimittaa kahden viikon sisään tiedoksiannosta syyttäjälle, kirjallinen selvitys hänen tuloistaan tai niihin vaikuttavista seikoista. (Oikeusrekisterikeskus 2017.)

Sakkovaatimusasiassa suostumus voidaan peruuttaa ilmoittamalla asiasta kirjallisesti syyttäjänvirastoon. Peruutusilmoituksen yhteydessä täytyy ilmoittaa asian perintätunnus ja näin ollen peruutus otetaan vastaan, kunnes asia on ratkaistu. Suostumuksen peruuttamiseen löytyy sakkomenettelyä koskeva selvityslomake oikeus.fi sivuilta. (Syyttäjälaitos 2016.)

3.3.4 Rangaistusvaatimus (RAV)

Rangaistusvaatimus annetaan, jos rikoksesta epäilty ei rikesakon tai sakon tiedoksiantohetkellä suostu sakkomenettelyyn. Kun rangaistusvaatimus on annettu tiedoksi, epäilyllä on 30 päivää aikaa maksaa sakko kokonaan tai osittain. Tällöin katsotaan hänen suostumuksensa sakkomenettelyyn. Pelkkä suullinen ilmoitus suostumuksesta ei siis riitä sen jälkeen, kun epäilty on jo kerran kieltäytynyt sakkomenettelystä. Jos epäilty ei maksa rangaistusvaatimusta 30 päivässä, asia siirtyy esitutkintaan tai mahdollisesti jopa syyteharkintaan ja tuomioistuinkäsittelyyn. (Syyttäjälaitos 2016.)

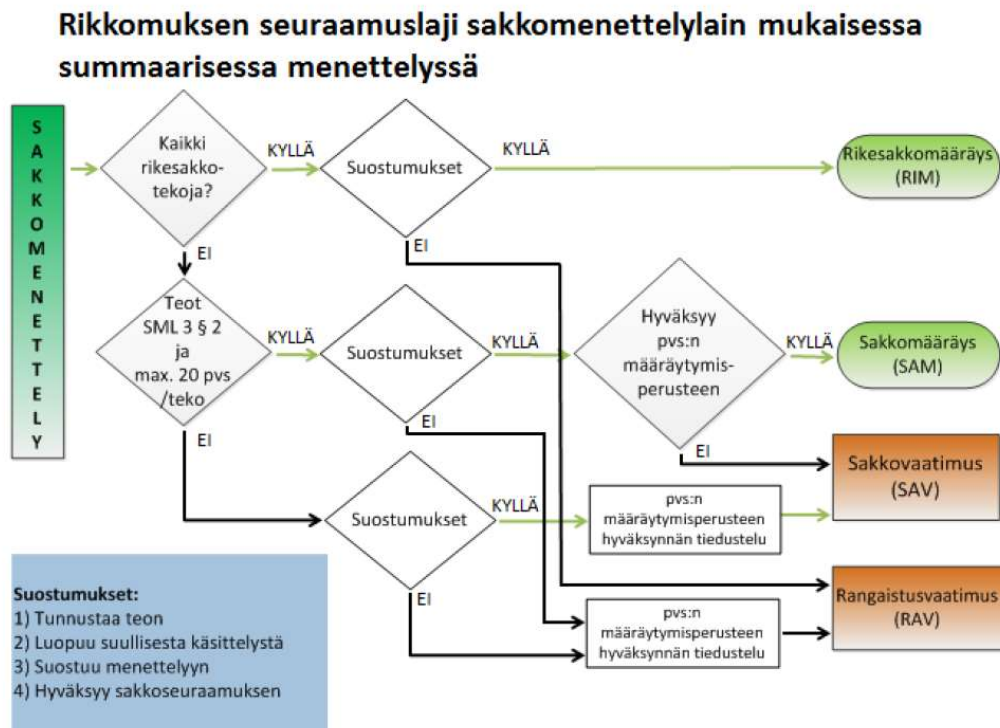
Kun epäilty on saanut rangaistusvaatimuksen, tulee hänen ratkaista, haluaako hän antaa maksamalla suostumuksensa asian käsittelyyn sakkomenettelylain mukaisessa järjestyksessä. Jos epäilty päättää antaa suostumuksensa maksamalla sakon tai rikesakon kokonaan tai osittain, tulee maksettaessa ehdottomasti käyttää viitenumeroa, jotta tieto maksamalla annetusta suostumuksesta välittyy poliisille. Jos epäilty ei halua antaa suostumustaan, ei rangaistusvaatimusta tule maksaa osaksikaan. (Oikeusrekisterikeskus 2017.)

3.3.5 Rangaistusmääräys (RAM)

Rangaistusmääräys annetaan teoista, joista tulee yli 20 päiväsakkoa rangaistusta. Rangaistusmääräys on aina syyttäjän antama sakko. Rangaistusmääräystä edeltää aina poliisin antama sakkovaatimus rikoksesta epäilylle hänen tekemästään teosta. Syyttäjä vahvistaa po-

liisin antaman sakon tai tekee siihen tarpeelliseksi katsomiaan muutoksia. Rangaistusmääräys tarkoittaa siis sitä, että poliisi tai jonkin muu esitutkintaviranomaisen antaa sakkorangaistusvaatimuksen ja sen vahvistaa syyttäjä. (Syyttäjälaitos 2016.)

Syyttäjän on viivytyksettä tarkistettava hänen käsiteltäväkseen tullut sakkovaatimus ja rangaistusvaatimus ja annettava asiasta rangaistusmääräys. Rangaistusmääräys voidaan myös allekirjoittaa koneellisesti. Sakkovaatimukseen perustuvaa rangaistusmääräystä ei voida kuitenkaan antaa ennen kuin vaatimuksen tiedoksiannosta on kulunut kaksi viikkoa. Tarvittaessa syyttäjän täytyy ryhtyä viivytyksettä toimenpiteisiin lisätutkimuksen suorittamiseksi taikka sakkovaatimuksessa tai rangaistusvaatimuksessa olevan puutteen tai virheen korjaamiseksi. (Laki sakon ja rikesakon määräämisestä 4:24 §.)

Kuva 1. Sakkomenettely (Saari, Jari 2018).

3.3.6 Laki sakon ja rikesakon muutoksista

Hallituksen esityksen (HE 103/2017) pääasiallinen sisältö on, että muutetaan sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia ja ajokorttilakia sekä eräitä muita näihin muutoksiin

liittyviä lakeja. Sakkomenettelyn tosiasiallista käyttöalaa esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi siirtämällä ajokieltoseuraamusten määräämiseen liittyvä toimivalta kokonaan poliisille. Muutoksen johdosta poliisi pystyisi käsittelemään rattijuopumukset jatkossa sakkomenettelyssä. Ajokiellot määrättäisiin syyksi lukevan ratkaisun pohjalta hallinnollisessa menettelyssä. (HE 103/2017.)

Sakkomenettelyn käytön yleiseksi edellytykseksi tulisi vaatimus asian selvyydestä ja sen yksinkertaisuudesta. Edellytykseksi sakkomenettely säädettyä epäillyn suostumusta kevennettäisiin siten, että seuraamuksen hyväksymistä ja tunnustamista koskevista suostumuksen osatekijöistä luovuttaisiin. Asian vastapainoksi ehdotetaan, että epäilty pystyisi valittamaan tuomioistuimeen jatkossa ilman valitusperusteiden rajoituksia. Tällaisten valitusten käsittelyssä noudatettavia menettelysäännöksiä muutettaisiin. (HE 103/2017.)

Epäillyn suostumus käsitellään uudessa laki sakon ja rikesakon määräämisestä (30.1.2018/95) 1 luvun 4 §:n mukaan seuraavasti:

Asia voidaan käsitellä tämän lain mukaisessa menettelyssä, jos rikkomuksesta epäilty luopuu oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostuu asian ratkaisuun tämän lain mukaisessa menettelyssä (epäillyn suostumus). Suostumuksen tiedustelemisen yhteydessä epäillylle on selostettava suostumuksen merkitys ja ilmoitettava menettelyssä määrättävä seuraamus. (Eml.)

Isoin muutos nykyisen ja tulevan lain sakon ja rikesakon määräämisestä on epäillyn suostumuksessa se, että nykyiseen 1.6.2019 käytössä olevaan pykälään on kirjattu seuraavanlaisesti: ”...jos rikoksesta epäilty tunnustaa teon ja hyväksyy siitä määrättävän seuraamuksen...” (Laki sakon ja rikesakon määräämisestä 1 luvun 4 §). Tulevassa lakimuutoksessa lain sakon ja rikesakon määräämisestä epäillyn ei enää tarvitse tunnustaa tekoa. Lisäksi uutena lakipykälään tulee, että epäillylle on ilmoitettava menettelyssä määrättävä seuraamus. (HE 103/2017.)

3.4 Asianomistajan yksityisoikeudelliset vaatimukset

Asianomistajalla tarkoitetaan rikosasiassa yleensä rikoksen uhria eli henkilöä tai oikeushenkilöä, jota kohtaan rikos on tehty. Asianomistajan kannalta yleensä olennaisin asia on yksityisoikeudellisten vaatimusten esittäminen eli vahingonkorvausten vaatiminen. Asianomistajan täytyy ottaa kantaa kuulustelussa tai asianomistajan pysyväissuostumuksessa, vaatiiko

asiassa korvausta ja ajaako asianomistaja vaatimuksia itse vai pyytääkö syyttäjää ajamaan niitä. (Linninen 2017.) Osa rikoksista on sellaisia, että syyttäjä ei voi nostaa niistä syytettä, ellei asianomistaja vaadi rangaistusta. Suurin osa rikoksista on kuitenkin virallisen syytteen alaisia, joten esitutkintaviranomaiset ja syyttäjä pystyvät toimimaan niissä asianomistajan tahdosta riippumatta. (Syyttäjälaitos 2018.) Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä käsitellään tilannetta, jossa asianomistaja on pyytänyt syyttäjää ajamaan hänen yksityisoikeudellisia vaatimuksiaan.

Syyttäjä on velvollinen ajamaan asianomistajan yksityisoikeudellisia vaatimuksia syyteasian yhteydessä, josta on säädetty laissa oikeudenkäynnistä rikosasioissa (ROL) 3 luvun 9 §:n 1 momentin (11.7.1997/689) mukaan seuraavasti:

Asianomistajan pyynnöstä syyttäjän on vireille panemansa syyteasian yhteydessä ajettava rikokseen perustuvaa asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta rikosasian vastaajaa vastaan, jos se voi tapahtua ilman olennaista haittaa eikä vaatimus ole ilmeisen perusteeton. (Eml.)

Säännöksen tarkoituksena on ensisijaisesti helpottaa ja parantaa asianomistajan asemaa siten, ettei yksityisoikeudellisen vaatimuksen esittämisestä tule hänelle mitään lisäkustannuksia. Rikosoikeudellisen järjestelmän legitimiisyyden kannalta tärkeää on, että järjestelmä pitää huolta rikoksen uhrin oikeuksista. (Valtakunnansyyttäjävirsto 2013.)

Syyttäjän virkavelvollisuus on ajaa asianomistajan yksityisoikeudellisia vaatimuksia syyteasian yhteydessä. Syyttäjä voi kieltäytyä ajamasta vaatimuksia vain säännöksessä mainitulla tavalla. Syyttäjä ajaa lähtökohtaisesti asianomistajan yksityisoikeudellisia vaatimuksia, mikäli tämä sitä pyytää. Syyttäjä voi kieltäytyä velvollisuudesta ainoastaan laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Jos syyttäjä kieltäytyy ilman perusteluja ajamasta asianomistajan yksityisoikeudellisia vaatimuksia, syyttäjä voi syyllistyä joko rikoslain 40:9 §:n mukaiseen virkavelvollisuuden rikkomiseen tai rikoslain 40:10 §:n tuottamukselliseen virkavelvollisuuden rikkomiseen. (Lehtinen 2018, 19-20.)

Lainkohdan mukaan syyttäjän velvollisuutena on ajaa ainoastaan asianomistajan yksityisoikeudellista vaatimusta. Näin ollen syyttäjällä ei ole velvollisuutta ajaa muiden kuin asianomistajan yksityisoikeudellisia vaatimuksia. Syyttäjän velvollisuus toteutuu asianomistajan pyynnöstä, joka tulee tehdä esitutkinnassa tai suoraan syyttäjälle. (ROL 3:9 §:n 2 mom.)

Esitutkintaviranomaisella on velvollisuus ilmoittaa asianomistajalle mahdollisuudesta siihen, että syyttäjä ajaa tämän yksityisoikeudellista vaatimusta, jos ROL 3:9:ssä säädetty edellytykset täyttyvät (ETL 4:18 §). Asianomistaja tulee näin tietoiseksi kyseisestä mahdollisuudesta jo esitutkinnan aikana. Asianomistaja voi tehdä pyynnön kirjallisesti tai suullisesti eli pyynnön esittämiselle ei ole säädetty määrämuotoa. Pynnön esittämiselle ei ole myöskään säädetty mitään aikarajaa, mutta asianomistajan olisi hyvä esittää pyyntö mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta syyttäjä pystyy ilmoittamaan vaatimukset perusteluineen jo haastehakemuksessa. Muutoin vaarana voi olla, että vaatimusten tekemisestä aiheutuu syyttäjälle olennaista haittaa, jolloin syyttäjä voi kieltäytyä esittämästä vaatimuksia. Vaatimuksen perusteena olevat seikat eli rikoksella aiheutettu vahinko selvitetään esitutkinnassa ja samalla asianomistaja esittää poliisille pyynnön, että syyttäjä ajaisi hänen yksityisoikeudellisia vaatimuksiaan syyteasian yhteydessä ROL 3:9 §:n perusteella. Näin ollen asianomistajan ei tarvitse esittää pyyntöä suoraan syyttäjälle. (Lehtinen 2018, 20-21.)

3.5 Kirjallinen menettely

Hallituksen esityksen (271/2004) 1 luvun 2 §:n kolmannen momentin ensimmäisen kohdan mukaan ehdotetaan otettavaksi käyttöön uusi summaarinen menettely tunnustettuja muita kuin törkeämpiä rikosasioita varten. Keskeisin ehdotus olisi, että uudessa menettelyssä ei järjestettäisi ollenkaan suullista pääkäsittelyä, vaan edellytysten täytyessä asia ratkaistaisiin yksin kirjallisen aineiston perusteella tuomioistuimen kansliakäsittelyssä, eli kirjallisessa menettelyssä. Kirjallinen menettely tunnetuissa teoissa olisi nykyistä ROL 8 luvun 11 §:n poissaolomenettelyä syytetyn vähimmäisoikeuksia kunnioittava järjestelmä, koska kysymys ei olisi silloin poissaolotuomiosta. (HE 271/2004.)

Tuomioistuimen, syyttäjän ja muiden asianosaisten sekä todistajien voimavaroja vaativa oikeudenkäynnin vaihe on suullinen pääkäsittely. Pääkäsittelyssä otetaan vastaan suullisesti koko oikeudenkäyntiaineisto. Pääkäsittelyn järjestäminen edellyttää paitsi tuomioistuimen ja syyttäjän myös kaikkien muiden asianosaisten sekä kuultavien läsnäoloa samanaikaisesti. Eriytynyt hyöty suullisesta pääkäsittelystä on näytöltään epäselvissä ja kiistanalaisissa juutissa. Vähäisemmissä sekä näytöltään selvissä tapauksissa, joissa edellytykset täyttyvät, asia voitaisiin ratkaista myös pääkäsittelyä toimittamatta. (HE 271/2004.)

Kirjallinen menettely tarkoittaa sitä, että suullista pääkäsittelyä ei järjestetä ollenkaan, vaan edellytysten täytyessä tuomari ratkaisee asian kirjallisen materiaalin perusteella. Kirjallinen

menettely rikosasioissa tuli voimaan 1.10.2006. Lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa mukaan kirjallinen menettely on mahdollista ainoastaan niissä rikoksissa, joista ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin sakko tai kaksi vuotta vankeutta. Vastaajan täytyy myös tunnustaa syyttäjän syytteeseen kuvattu teko, sekä käräjäoikeudelle antamassaan ilmoituksessa luopua oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostua, että asia käsitellään kirjallisessa menettelyssä. Vastaajan täytyy olla täysi-ikäinen teon hetkellä. Lisäksi asianomistajan on täytynyt ilmoittaa esitutkinnassa, ettei hänellä ole vaatimuksia asiassa tai että hän suostuu myös asian käsittelyyn kirjallisessa menettelyssä. Kirjalliseen menettelyyn voi soveltua tiettyjen edellytysten täytyessä muun muassa näpistys-, pahoinpitely-, ja varkausrikokset. Kirjallisessa menettelyssä voidaan tuomita korkeintaan yhdeksän kuukauden vankeusrangaistukseen. Kirjallisessa menettelyssä voidaan käsitellä asianomistajan vahingonkorvausvaatimukset, sekä tuomita menettämisseuraamus. (Godzinsky 2010, 1.)

Kun kirjallinen menettely otettiin käyttöön, sen tarkoituksena on ollut tehostaa ja nopeuttaa rikosoikeudenkäyntejä. Kuitenkin niin, ettei kenenkään osapuolen oikeusturva kärsi. Kirjallinen menettely myös säästää kustannuksissa, kun yksi tuomari pystyy ratkaisemaan jutun ilman muita henkilöitä, kuten lautamiehiä tai syyttäjiä. Kirjallinen menettely säästää myös asianosaisten aikaa, jolloin heidän ei itse tarvitse saapua asian käsittelyyn. (Godzinsky 2010, 1.)

Tuomion perustana kirjallisessa menettelyssä ovat syytteessä esitetyt seikat, vastaajan tunnustus, asianosaisten kirjallisesti esittämät tai heidän suullisesti esittämänsä pöytäkirja vaatimukset, lausumat taikka vastaukset sekä muu asian käsittelyssä syntynyt kirjallinen aineisto. Käräjäoikeus ilmoittaa tuomiosta kirjallisesti asianosaisille. Tuomioon tyytymätön voi hakea hovioikeudelta muutosta normaaliin tapaan. (Kirjallinen menettely -esite poliisin asiakkaille 2018, s 3-4.)

Poliisin, syyttäjän sekä tuomioistuimen välinen yhteistyön tärkeys korostuu, kun kirjallinen menettely on käytössä. Kuinka hyvin yhteisistä toimintatavoista saadaan sovittua ja henkilöstö koulutettua menettelyn käyttöön, vaikuttaa kriittisesti siihen, kuinka menettelyyn suhtaudutaan. Yleisellä suhtautumisella menettelyyn voi olla yllättävän paljonkin merkitystä sen kannalta, kuinka menettely saadaan toimimaan käytännössä. (Godzinsky 2010, 30-33.)

3.6 Sovittelu

Rikosasioiden sovittelulla tarkoitetaan maksutonta palvelua, jossa asianomistajalle ja rikoksesta epäillylle järjestetään mahdollisuus kohdata toisensa puolueettoman sovittelijan kanssa. Sovittelussa voidaan käsitellä esimerkiksi asianomistajalle aiheutuneita henkisiä tai aineellisia haittoja, sekä pyrkiä omatoimisesti sopimaan toimenpiteistä niiden hyvittämiseksi. (Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 9.12.2005/1015, 1:1 §.)

Sovittelun edellytyksenä sekä perusteena on se, että molemmat osapuolet suostuvat siihen vapaaehtoisesti. Osapuolten tulee ymmärtää sovittelussa tehtävien ratkaisujen merkitys. Ennen kuin osapuoli antaa oman suostumuksensa sovitteluun, tulee hänelle selvittää hänen asemansa ja oikeutensa sovittelussa. Asianosaisista kummallakin osapuolella on oikeus peruuttaa suostumuksensa, milloin tahansa sovittelun aikana. (Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 2 §.)

Poliisi sekä syyttäväviranomainen ovat velvoitettuja kertomaan rikoksesta epäillylle ja asianomistajalle sovittelumahdollisuudesta ja ohjaamaan heidät sovitteluun, mikäli sovittelussa käsiteltävä asia on sellainen, että se soveltuu soviteltavaksi (Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 13 §). Rikosasiat ohjautuvat sovitteluun lähinnä poliisiviranomaisen tai syyttäjän toimesta. Säännöksen yksi tavoite on edistää rikoksen osapuolten aloitteellisuutta sovittelun käynnistämisessä. Tämän vuoksi rikoksen osapuoli mainitaan ensimmäisenä aloitteen tekijänä sovitteluun. (HE 93/2005 vp, 20.)

Sovittelun tarkoituksena on saada sovinto aikaan asianomistajan ja rikoksesta epäillyn välille siten, että molemmat ovat tyytyväisiä siitä, miten rikoksesta epäilty korvaa ja hyvittää asianomistajalle aiheutuneet haitat tai vahingot. Sovittelu mahdollistaa myös rikoksesta epäillylle mahdollisuuden ottaa vastuu hänen teoistaan. Sovitteluun sopii hyvin ne rikokset, joissa rikoksen tekijä ei ole saanut mitään hyötyä, mutta on aiheuttanut asianomistajalle vahinkoa kuten vahingonteot, vähäiset terveyteen, vapauteen ja kunniaan kohdistuvat rikokset. Sovitteluun suositellaan lähtökohtaisesti asianomistajarikoksia. (Lehtinen 2018, 47.)

Sovittelussa ei ratkaista syyllisyyskysymyksiä. Jos sovittelussa on virallisen syytteen alainen rikos tai asianomistajarikos, jossa asianomistaja ei luovu rangaistusvaatimuksestaan sovitte-

lun johdosta, ratkaisee tuomioistuin viimekädessä syyllisyyskysymyksen. Sovittelussa käsitellään pääsääntöisesti rikosasioita, mutta niissä käsitellään vähäisessä määrin myös riita-asioita. (Lehtinen 2018, 47.)

Onnistunut lopputulos sovittelussa on sellainen, jossa asianomistaja voi saada vahingonkorvauksia vahingon aiheuttajalta kärsimästään vahingosta, minkä vuoksi asiaa ei tarvitse käsitellä tuomioistuimessa syyteasian yhteydessä. Esitutkintaviranomainen voi luopua toimenpiteistä, jos asianosaisten välille on saatu sovinto. Jos kyseessä on asianomistajarikos ja asianomistaja peruuttaa rangaistusvaatimuksensa, tulee esitutkintaviranomaisen lopettaa esitutkinta. Sovinto on myös peruste esitutkinnan rajoittamiselle ja syyttämättä jättämispäätökselle. (Lehtinen 2018, 48.)

4 VARKAUS- JA NÄPISTYSRIKOKSET

Varkaus ja näpistysrikokset ovat laskusuhdanteessa, sillä vuonna 2014 poliisin tietoon tuli 143 414 varkautta, törkeää varkautta ja näpistystä, kun taas vuonna 2017 niitä tuli 125 431. Melkein joka kolmas tilastoiduista rikoksista oli varkausrikoksia tai moottoriajoneuvon käyttövarkauksia, jos pois luetaan liikenne rikkomukset. (Helsingin yliopisto, rikollisuustilanne 2017, 115.) Määrä on vieläkin todella suuri, mutta oikeaan suuntaan määrät ovat mielestäni menossa.

4.1 Anastaminen

Lain esitöissä kuvataan anastamisen käsite seuraavasti:

Anastamisella tarkoitetaan toisen omistaman irtaimen omaisuuden oikeudetonta ottamista, pitämistä, luovuttamista tai muunlaista hyväksikäyttöä tarkoituksella sen saaminen itselleen tai toiselle sellaiseen omistukseen, joka on pysyvää ja ulkonaiselta olemukseltaan vastaa omistusoikeutta. Merkitystä ei ole sillä seikalla, suoritetaanko teko omaan vai jonkun toisen lukuun, eikä myöskään sillä, anastaako tekijä omaisuuden itselleen vai jollekulle toiselle. (HE 66/1988 vp s.35.)

Lähtökohtana pidetään, että anastus konkreettisena tekona pitää sisällään toiselle kuuluvan omaisuuden oikeudetonta ja luvatonta ottamista. Tämä ei kuitenkaan edellytä, että kyseessä oleva omaisuus olisi konkreettisesti jonkun toisen hallussa. (Lappi-Seppälä 2009, 710.)

4.2 Varkaus

Rikoslain 28 luvun 1 § määrittelee varkauden seuraavasti:

Joka anastaa toisen hallusta irtainta omaisuutta, on tuomittava varkaudesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi. Yritys on rangaistava. (Eml.)

Varkauden tunnusmerkistön täyttymisessä edellytetään, että omaisuus anastetaan toisen hallusta. Esineen täytyy olla paitsi toisen omistama, myös toisen vallinnassa. Vallinta on kirjallisuudessa määritelty tosiasialliseksi valtasuhteeksi esineeseen. (Lappi-Seppälä, 2009, 712).

Varkauden yritys on myöskin rangaistava teko. Yrityksessä teko saavuttaa yrityksen asteen ja yrityskynnys täyttyy, kun käsillä on konkreettinen vaara rikoksentäyttymisestä. Tällöin toiminnassa on edetty niin pitkälle, että ilman väliintuloa toiminta on melko lailla välittö-

mästi johtamassa tavoiteltuun tulokseen. (Lappi-Seppälä, 2009, 714.) Varkaus ei ole asianomistajarikos, joten poliisi pystyy tutkimaan niitä. Lisäksi syyttäjä voi syyttää rikoksesta epäiltyä varkaudesta, vaikka asianomistaja ei vaatisikaan asiassa rangaistusta (Poliisi.fi 2018.)

4.3 Näpistys

Näpistys määritellään rikoslaissa 28 luvun 3 §:ssä seuraavasti:

Jos varkaus, huomioon ottaen anastetun omaisuuden arvo tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava näpistyksestä sakkoon. Yritys on rangaistava. (Eml.)

Näpistys luokitellaan siis lähtökohtaisesti omaisuusarvoltaan vähäisiin varkausrikoksiin. Näpistyksessä täytyy katsoa kokonaiskuvaa, sillä anastetun omaisuuden arvo voi olla vähäistä suurempikin. Teko voidaan silti luokitella näpistykseksi, jos rikos on kokonaisuudessaan vähäinen. Tilanne voi olla myös toisinpäin, eli näpistys voi muuttua varkaudeksi, vaikka anastetun omaisuuden arvo olisi vähäinen. Tällöin täytyy katsoa teon kokonaiskuvaa. Teko luokitellaan näpistykseksi lähtökohtaisesti silloin, kun anastetun omaisuuden arvo on alle 500 euroa. (Tuominen 2016, 60.)

Jotta rikos voidaan tuomita näpistykseksi, sen tulee olla myös kokonaisarvostellen lievä. Rahamääriä koskevat huomautukset soveltuvat lähtökohtaisesti sellaisiin rikoksiin, joissa ei ole käytetty murtotoimia. Myymäläänastukset ovat esimerkiksi tekoja, jotka täyttävät tunnusmerkistön vähimmäisvaatimukset. Myymäläänastuksissa omaisuus on asetettu esille vapaasti. Varkauden ja lainmukaisen ostoksen erottaa usein vain kassakontaktin ohittaminen maksamatta. (Lappi-Seppälä 2009, 720.)

Näpistykset ja näpistyksien yritykset ovat molemmat asianomistajarikoksia. Kuten aiemmin on mainittu, asianomistajarikos tarkoittaa rikosta, jota poliisi ei voi tutkia, eikä syyttäjä syyttää, ellei asianomistaja itse vaadi teosta rangaistusta, eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista. (RL 28:15 §.)

5 PRODUKTIN KUVAUS

Tässä luvussa kerron toiminnallisen opinnäytetyöni produktista ja sen eri vaiheista. Aluksi kerron kuitenkin, mikä on toiminnallinen opinnäytetyö ja millä menetelmällä se on kasattu.

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle ammattikorkeakoulussa. Toiminnallinen opinnäytetyö on opinnäytetyön muoto, joka tavoittelee käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Toiminnallisesta opinnäytetyöstä syntyy yleensä jokin konkreettinen tuotos, joka on tässä opinnäytetyössä asianomistajan pysyväissuostumuslomake. (Vilka & Airaksinen 2004, 9.)

Toiminnallinen opinnäytetyö voidaan jakaa kahteen osaan, opinnäytetyön raportointiin ja produktin tekemiseen. Vaikka toiminnallisen opinnäytetyön päätavoite onkin luoda toimiva produkti, vaatii opinnäytetyön prosessi myös laadukasta ja kattavaa raportointia. (Vilka & Airaksinen 2004, 79.)

Olen käyttänyt opinnäytetyöni tietoperustan kasaamiseen oikeusdogmatiikkaa eli lainoppia. Opinnäytetyöni lähdemateriaalina olen eettisesti kunnioittaen käyttänyt lainsäädäntöä, oikeustieteellistä kirjallisuutta sekä lakien esitöitä. Olen kiinnittänyt erityistä huomiota lähdeviittauksiin lainatessani ja referoidessani laillisuuslähteitä.

5.2 Produktin idea

Idea opinnäytetyön aiheesta tuli esille Mikkelin poliisiaseman rikostutkinnan harjoittelujaksolla. Keskustelimme aiheesta ohjaajani kanssa, joka työskentelee esikäsittelyryhmässä ylikonstaapelina. Työtehtävieni kautta minulle konkretisoitui, että Mikkelin poliisilaitoksella olisi hyvä olla jonkinlainen lista asianomistajan pysyväissuostumuksista. Erityisesti pysyväissuostumus olisi hyödyllinen varsinkin kauppakeskuksissa, huoltoasemilla ja paikoissa, joissa varkaus- ja näpistysrikoksia tapahtuu eniten.

Idea opinnäytetyöstäni syntyi siitä, kun menimme Mikkelin kauppakeskus Stellan S-Markettiin kysymään kauppiaalta heidän vaatimuksiaan näpistysrikokselle. Jouduimme menemään henkilökohtaisesti paikanpäälle, sillä emme saaneet häntä puhelimitse tavoitettua. Paikan

päällä hän tokaisi, että olimme jo toiset konstaapelit viikon sisään, jotka kävivät kysymässä, että onko hänellä rikosasiassa vaatimuksia. Otin yhteyttä myöhemmin kyseiseen kauppiaseen ja, kysyin mitä mieltä hän olisi tällaisesta pysyväissuostumuslomakkeesta. Idea oli kauppiaan mielestä hyvä. Hänen mielestään lomake helpottaisi työskentelyä, tehostaisi työntekoa sekä säästäisi kaikkien aikaa.

5.3 Produktin suunnittelu ja levittäminen

Toiminnallisen opinnäytetyön keskeisimpiä asioita on hyvä suunnittelu ja hyödynnettävyys. Lähdin suunnittelemaan oikeushenkilölle tarkoitettua asianomistajan pysyväissuostumuslomaketta varkaus- ja näpistysrikoksiin siten, että lomakkeessa näkyy kaikki kohdat mitä kuulustelussakin asianomistajalta täytyy kysyä. Suunnittelin lomakkeen aluksi Microsoft Wordissa, ilman taulukoita tai muita visuaalisia ominaisuuksia. Hyödynsin suunnittelussa Microsoft Kameleonian asianomistajan kuulustelulomaketta.

Produktissa tulee näkyä oikeushenkilön y-tunnus, oikeushenkilön toiminimi, toimipisteen nimi, osoite, puhelinnumero ja edustajan nimi, asema syntymäaika, sähköposti ja puhelinnumero. Asianomistajalta tulee lomakkeessa kysyä hänen suostumuksensa ja vaatimuksensa. Asianomistajan tulee kertoa, että vaatiiko hän asiassa rangaistusta tai korvausta, ajaako hän korvausvaatimuksensa itse vai pyytääkö hän syyttäjää ajamaan oman korvausvaatimuksensa, suostumus sakkomenettelyyn, suostumus kirjalliseen menettelyyn ja suostumus sovitteluun. Lisäksi lomakkeessa kysytään noutaako asianomistaja ilmoitusjäljennöksen poliisiasemalta vai toimitetaanko se hänelle postitse. Lomakkeen loppuun lisätään allekirjoitus ja nimenselvennys.

Opinnäytetyön tarkoituksena ei siis ole toimittaa lomaketta, vaan suunnitella toimiva lomake, joka jaetaan eteenpäin myöhemmin. Lomakkeen lähettämiseen tarvitaan Itä-Suomen poliisilaitokselta erillinen lupa. Jakamisen olen suunnitellut siten, että lähetän pysyväissuostumuslomakkeen kauppakeskusten johtajille, jotka pystyvät helposti jakamaan ne jokaisen liikkeen johtajille esimerkiksi sähköpostitse tai muulla hyväksi kokemallaan tavalla.

5.4 Produktin toteutus ja ongelmat

Loin produktin Microsoft Word -ohjelman kehitystyökalulla. Kehitystyökalulla pystyi luomaan taulukoita ja ruutuja, joita tekemässäni asianomistajan pysyväissuostumuslomak-

keessa on. Toteutusvaiheessa otin suunnittelemani Word -pohjan, ja täytin lomakkeen kohdat sen mukaan. Valitsin lomakkeen fontiksi Times New Roman -fontin ja fonttikooksi valitsin 12 sen selkeyden vuoksi. Tuotoksena syntyi lomake, joka edellytysten täytyessä mahdollistaa asianomistajan kuulematta jättämisen rikosasiassa esitutkinnassa.

Lomakkeen tekemiseen liittyviä haasteita oli lähinnä Microsoft Wordin puolelta, josta täytyi etsiä näkyviin kehitystyökalu, jolla tein lomakkeen. Lisäksi ongelmana oli kehitystyökalun käyttämättömyys, joten jouduin opettelemaan lomakkeen tekemiseen tarvittavat toimenpiteet. Lomake on toteutettu siten, että sen voi täyttää Microsoft Wordilla, mutta allekirjoitusta ja nimenselvennystä ei voi täydentää ohjelman sisäisesti.

5.5 Produktin testaus ja tarkistus

Lähetin lomakkeen tarkistettavaksi rikosylikonstaapelille, jolta sain idean tähän opinnäytetyöhöni. Hänen palautteensa perusteella pysyväissuostumuslomake on hyvä, selkeä ja hyvin suunniteltu. Lomake sisältää kaikki kysymykset, joita asianomistajalta täytyy kysyä, jotta pysyväissuostumus voidaan tehdä.

Harjoitteluohjaajallani ei ollut lisättävää lomakkeeseen tai sen visuaaliseen muotoiluun. Näytettyäni lomaketta myös Mikkelin poliisiaseman rikostutkijoille, sain heiltä produktini lomakkeesta positiivista palautetta. Palautteen perusteella opinnäytetyöni on koettu tarpeelliseksi ja hyödylliseksi Mikkelin poliisiaseman työntekijöille.

5.6 Produktin kerääminen ja tallentaminen

Kun pysyväissuostumus lomakkeet on saatu eteenpäin oikeushenkilöille, tulen keräämään ne lopuksi henkilökohtaisesti. Tällä tavoin varmistun siitä, että toimivaltainen henkilö on allekirjoittanut pysyväissuostumuksen.

Kun lomakkeet on saatu kerättyä, tulen syöttämään ne sähköisesti Microsoft Excel taulukkoon. Sähköisen taltioinnin ideana on, että pysyväissuostumuslomakkeet olisivat kaikkien niitä työtehtävissään tarvitsevien henkilöiden saatavilla helposti. Lomakkeiden helppo löydettävyys ja käytettävyys mahdollistaisi rikostutkijoiden sujuvan työskentelyn muun muassa varkaus- ja näpistysrikosten tutkinnassa.

6 POHDINTA

Kauppoihin kohdistuneet näpistyksen tapaukset ovat nousussa Mikkelin alueella ja ne työllistävät poliisia entistä enemmän. Vaikka varkausrikokset eivät nousseet vuosien 2017 ja 2018 välisenä aikana, niiden määrä voi hyvinkin kasvaa tulevaisuudessa. Mielestäni lomake helpottaa tulevaisuudessa päivittäisrikostutkijoita ja heidän työskentelyään. Olen itse tyytyväinen työni lopputulokseen ja toivonkin, että valmistuessani saadaan mahdollisimman monelta yritykseltä pysyväissuostumus Mikkelin poliisiasemalle.

Opinnäytetyö oli haastava sillä, vastaavaa opinnäytetyötä ei ole aiemmin tehty poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyönä. Näin olen vertailukohtaa lomakkeelle ei ollut. Lisäksi haasteena oli, että asianomistajan pysyväissuostumusta ole missään laissa yksiselitteisesti määrätty.

Opin opinnäytetyötä tehdessäni paljon uutta asiaa esitutkinnasta ja asianomistajan pysyväissuostumuksesta ja sen merkityksestä. Opinnäytetyön idea on valmistaa opiskelijaa työelämään ja mielestäni omalla kohdallani se on toteutunut. Koen, että opinnäytetyöstäni on hyötyä Mikkelin rikostutkijoille sekä asianomistajan pysyväissuostumuksen tehneille yrityksille tulevaisuudessa.

Jos opinnäytetyötäni täytyisi kehittää, yhdistäisin asianomistajan pysyväissuostumuslomakkeen, sekä jonkinlaisen anastusilmoituksen. Projektiin mukaan voisi silloin ottaa myös muun muassa vartiointiliikkeet. Kyseisen kehittämiskohteen hyvät puolet olisi, että anastusilmoituksessa näkyisi kaikki asianomistajan suostumukset ja vaatimukset. Tässä tapauksessa tutkijan ei tarvitsisi etsiä suostumusta mistään muualta.

Aihe on mielestäni ajankohtainen, merkittävä ja asiantuntevasti perusteltu. Opinnäytetyöni on tullut toimeksiannon kaltaisena harjoitteluohjaajaltani, joka on pitkään poliisina toiminut henkilö. Aihe ja työ kehittävät minua ammatillisesti. Mielestäni tuotokseni on innovatiivinen ja sen hyödynnettävyys työelämässä on merkittävä. Mielestäni saavutin alussa asettamani tavoitteet opinnäytetyössä. Tavoite oli suunnitella toimiva ja visuaalisesti näyttävä asianomistajan pysyväissuostumuslomake.

Uusi laki sakon ja rikesakon määräämisestä tuo mukanaan varsin mielenkiintoisia tapauksia tullessaan voimaan 1.6.2019. Itse henkilökohtaisesti odotan mielenkiinnolla, että miten rikoksesta epäilty suhtautuvat siihen ja mitä mieltä kenttäpartiot ovat uuden lain toimivuudesta. Mielenkiintoiseksi asian tekee se, että miten asiakkaat ottavat sakon vastaan, jos eivät myönnä tekoa. Tulevaisuudessa rikoksesta epäillyllä on tosin paremmat mahdollisuudet välttää saamastaan sakosta. Kysymykseksi jää, että kuinka tämä käytännössä tulee toimimaan.

LÄHTEET

Kirjallisuuslähteet

De Godzinsky, Virve-Maria 2010: Kirjallinen menettely rikosasioissa. Helsinki, Hakapaino Oy

Helminen, Klaus & Fredman, Markku & Kanerva, Janne & Tolvanen, Matti & Viitanen, Marko 2014: Esitutkinta ja pakkokeinot. 5. painos. Helsinki, Talentum.

Jokela, Antti 2018: Rikosprosessioikeus. 5. painos. Helsinki, Alma Talent.

Lehtinen, Julle 2018: Yksityisoikeudellisesta vaatimuksesta esitutkinnassa ja syyteharkinnassa. Lapin yliopisto, Oikeustieteiden tiedekunta, Pro gradu -tutkielma.

Mäenpää, Olli 2007: Hallintoprosessioikeus. 2. painos. Juva, WS Bookwell Oy.

Poliisihallitus 2014: Käsikirja kuulustelujen kirjaamisesta.

Rantaeskola, Satu (toim.) & Halme, Kimmo & Kortesalmi, Leo & Lönnroth, Kaarle & Parviainen, Johanna & Saukonieni, Teemu & Springare, Sanna 2014: Esitutkintalaki - Kommentaari.

Saari, Jari 2018: Ylikonstaapeli. Sakkomenettely. Luennot 2018.

Saarnilehto, Ari & Annola, Vesa 2018: Sopimusoikeuden perusteet. Helsinki, Alma Talent.

Tolvanen, Mattila & Kukkonen, Reima 2011: Esitutkinta- ja pakkokeino-oikeuden perusteet. Helsinki, Talentum.

Tuominen, Marko 2016: Rikoskonkurrensi - Rikosten yksiköiminen: Useampi yksittäinen varkausrikos (RL 28:1), vai yksi(köity) törkeä varkaus (RL 28:2)? Itä-Suomen yliopisto, oikeustieteellinen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Vilkkä Hanna & Airaksinen Tiina 2004: Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.-2. painos. Jyväskylä, Gummerus Kirjapaino Oy.

Sähköiset lähteet

Esitutkinta: Asianomistajarikos 2019. Luettavissa: https://www.laki24.fi/riri-pakkokeinot-esitutkinta_asianomistajarikos/. Luettu 25.2.2019.

Hallituksen esitys Eduskunnalle rikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen käsittäväksi rikoslain ja eräiden muiden lakien muutoksiksi 1988 vp. - HE n:o 66. Luettavissa: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/he_66+1988.pdf. Luettu 21.1.2019.

Laitinen, Sonja 2017: Sakkouudistus. Lainsäädännön muutokset ja uudistuksen vaikutukset käytännön poliisitoimintaan. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/130891/ON_Laitinen.pdf?sequence=1. Luettu 5.2.2019.

Linninen, Juha 2017: Oletko asianomistajana rikosasiassa. Luettavissa http://linninen.fi/asianajopalvelut_yksityisille/oletko-asianomistajana-rikosasiassa/. Luettu 25.2.2019.

Poliisi.fi 2018: kirjallinen menettely rikosasioissa. Luettavissa: http://netpaper.lonnberg.fi/poliisi/kirjallinen_menettely/#p=2. Luettu 30.1.2019.

Oikeusministeriö 2017: Sakkomenettelyn soveltamisalan laajentaminen. Lausuntotiivistelmä. Luettavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79943/OMML_34_2017_Sakkomenettely.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 15.1.2019.

Oikeusrekisterikeskus 2017: Rangaistusvaatimus. Luettavissa: <https://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/asiakaspalvelu/sakkojenjamuidenseuraamustentaytantonpano/rangaistusvaatimus.html>. Luettu 16.1.2019.

Poliisi 2018: Virallisen syytteen alaiset rikokset ja asianomistajarikokset. Luettavissa: https://www.poliisi.fi/rikokset/virallisen_syytteen_alaiset_rikokset_ja_asianomistajarikokset. Luettu 20.1.2019.

PolStat: Varkaus- ja näpistysrikokset Mikkelissä 2017-2018.

Syyttäjälaitos 2016: Rangaistusmääräys. Luettavissa: <https://oikeus.fi/syyttaja/fi/index/asioiminensyyttajankanssa/summaarinensakkomenettely/rangaistusmaarays.html>. Luettu 17.1.2019.

Syyttäjälaitos 2016: Rikesakkomääräys. Luettavissa: <https://oikeus.fi/syyttaja/fi/index/asioiminensyyttajankanssa/summaarinensakkomenettely/rikesakkomaarays.html>. Luettu 5.2.2019.

Syyttäjälaitos 2016: Sakkomääräys. Luettavissa: <https://oikeus.fi/syyttaja/fi/index/asioiminensyyttajankanssa/summaarinensakkomenettely/sakkomaarays.html>. Luettu 18.1.2019.

Syyttäjälaitos 2016: Sakkovaatimus ja suostumuksen peruutus. Luettavissa: <https://oikeus.fi/syyttaja/fi/index/asioiminensyyttajankanssa/summaarinensakkomenettely/sakko vaatimusjasuostumuksenperuutus.html>. Luettu 17.1.2019.

Valtakunnansyyttäjävirsto 2013, VKS:2006:3 Asianomistajan yksityisoikeudellisen vaatimuksen ajaminen. Luettavissa: <https://www.valtakunnansyyttajanvirasto.fi/fi/index/julkaisutjaohjeet/valtakunnansyyttajanyleisetohjeet/syyteharkinta/vks20063asianomistajanyksityisoikeudellisenvaatimuksenajaminen.html>. Luettu 30.1.2019.

LIITTEET

ASIANOMISTAJAN PYSYVÄISSUOSTUMUS LOMAKE

Asiantuntijan tiedot	
Y-tunnus:	■
Oikeushenkilön toiminimi:	■
Toimipisteen nimi:	■
Toimipisteen osoite:	■
Toimipisteen puhelinnumero:	■
Edustajan nimi, asema ja syntymäaika:	■
Edustajan sähköpostiosoite:	■
Edustajan puhelinnumero:	■
Asiantuntijan suostumukset ja vaatimukset	
Vaatii rangaistusta:	Kyllä ☐ Ei ☐
Vaatii korvausta:	Kyllä, ilmoitetusta anastetusta omaisuudesta ☐ Ei ☐ Kyllä, lisäselvitys liitteenä ☐
Suostuu sakkomenettelyyn:	Kyllä ☐ Ei ☐ Kyllä ☐ jos anastetun omaisuuden arvo on alle ■ euroa.
Suostuu kirjalliseen menettelyyn:	Kyllä ☐ Ei ☐
Suostuu sovitteluun:	Kyllä ☐ Ei ☐
Pyytää syyttäjää ajamaan korvausvaatimuksensa:	Kyllä ☐ Ei, ajaa vaatimuksen itse. ☐
Ilmoitusjäljennös:	Noutaa ☐ Postitse ☐
Allekirjoitus ja Nimenselvennys:	